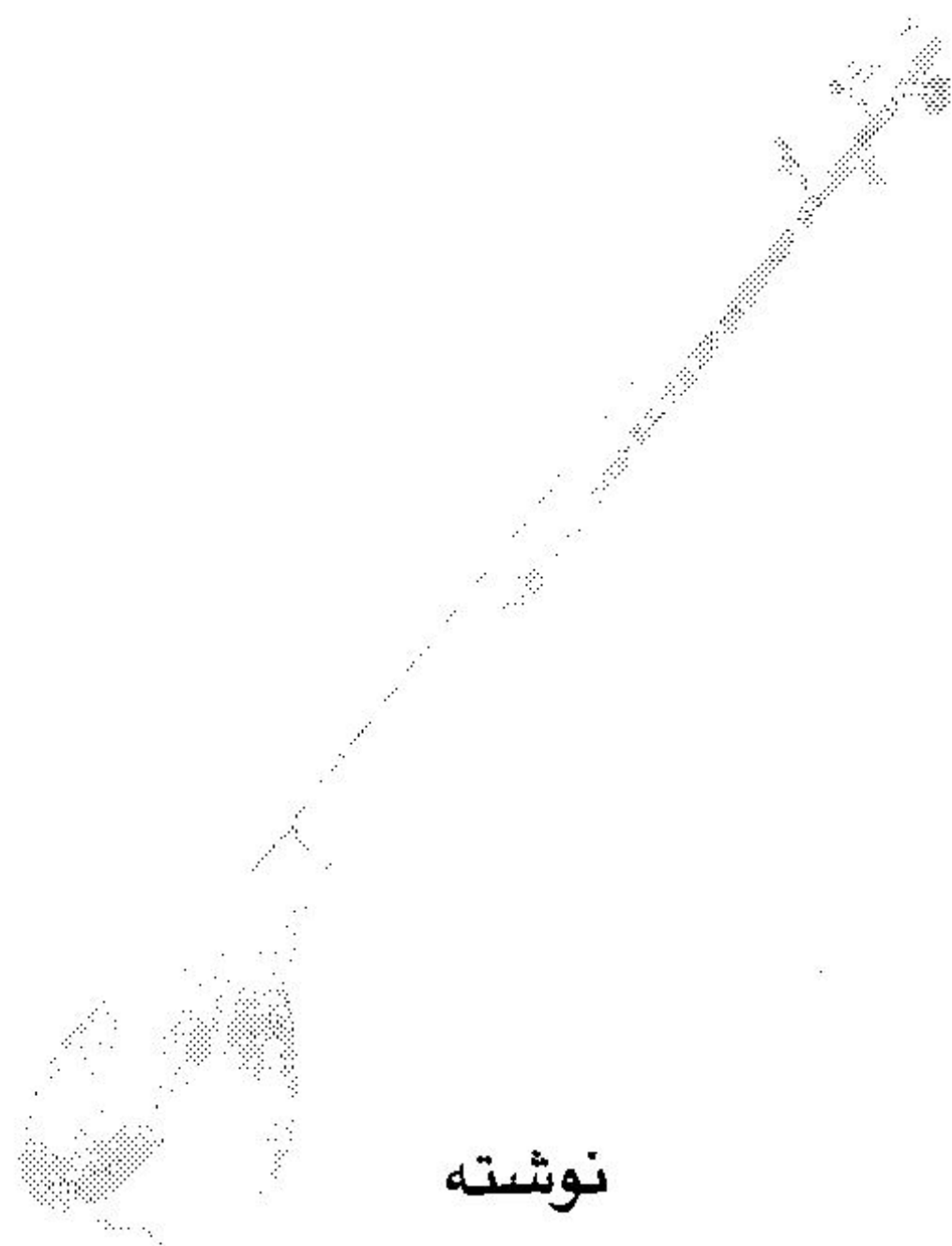

سه تار

سازهای ایران را بشناسیم

نوشته

پیمان پورشکیبایی

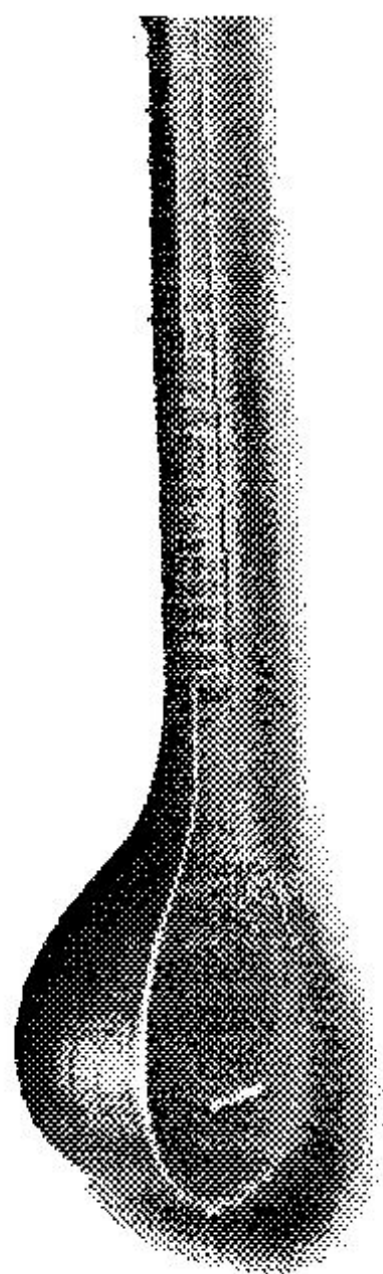
رضاجدیدی

siraz-beethoven.ir

فهرست

پیش‌گفتار ناشر	۵
سخنی با شما	۷
ریشه و معنی سه‌تار در لغت‌نامه	۹
نگارشی پیرامون ساز	۱۱
اجزای سه‌تار	۱۵
کوک و گستره‌ی صدایی	۲۳
سازندگان ساز سه‌تار در ایران قدیم و جدید	۲۷
نوازندگان قدیم و نوین	۳۵
آوا نگاری موسیقی ایران	۴۱
گونه‌های موسیقی در ایران	۴۵
ردیف دستگاهی موسیقی ایران	۴۹
واژگانی که باید بدانیم	۵۷

siraz-beethoven.ir

سه‌تار با چوب اوکالیپتوس و دسته گرد و ساخت دست مرتضی حیدریان

سه‌تار از سازهای خوش صدا و دل‌انگیز ایرانی است. این ساز هم‌چون تار، دارای کاسه و دسته است و روی کاسه آن که صفحه نام دارد به‌جای آن‌که مانند تار از پوست باشد از چوب ساخته می‌شود. سه‌تار دارای یک کاسه‌ی طنینی است. در روزگاران کهن این ساز دارای سه سیم بوده و گویی به نقل از استاد ابوالحسن صبا پس از چندی در روزگاران نزدیک‌تر به ما، درویشی به نام مشتاق علی شاه، سیمی به آن می‌افزاید که به نام وی «سیم مشتاق» نام

می‌گیرد که توان کوک‌پذیری و صدادهی آن را بیش از پیش افزوده و نوای آن را خوش‌آهنگ‌تر می‌کند. دست‌ان‌ها و پرده‌بندی ساز همانند تار است. سه‌تار دارای روش‌های نوازندگی ویژه‌ای است و استادان چیره‌دست این ساز، هر یک نقشی در آفرینش و آموزش این روش‌ها داشته‌اند.

از استادان قدیمی، کسانی چون میرزا عبدالله، عبادی، صبا، فروتن و هرمزی نقش به‌سزایی در رشد و پرورش این ساز، چه از دید آموزش و چه افزودن روش داشته‌اند.

سه‌تار به اعتقاد اساتید، ساز خلوت نوازنده است و صدای آن بسیار دلنشین و نواختن آن آسان است و با جابه‌جایی ساز در جغرافیای متفاوت، هم‌چون سازهای پوستی، در نواختن‌اش مشکلی به‌وجود نمی‌آید.

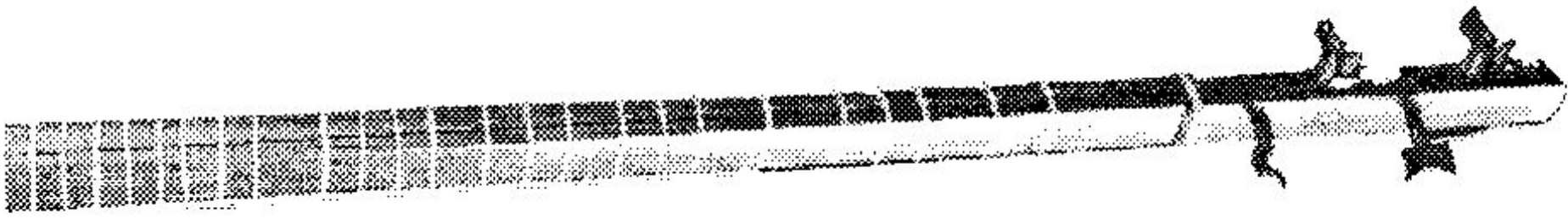
ستای باربد دست‌ان همی زد

به هشیاری ره مستان همی زد

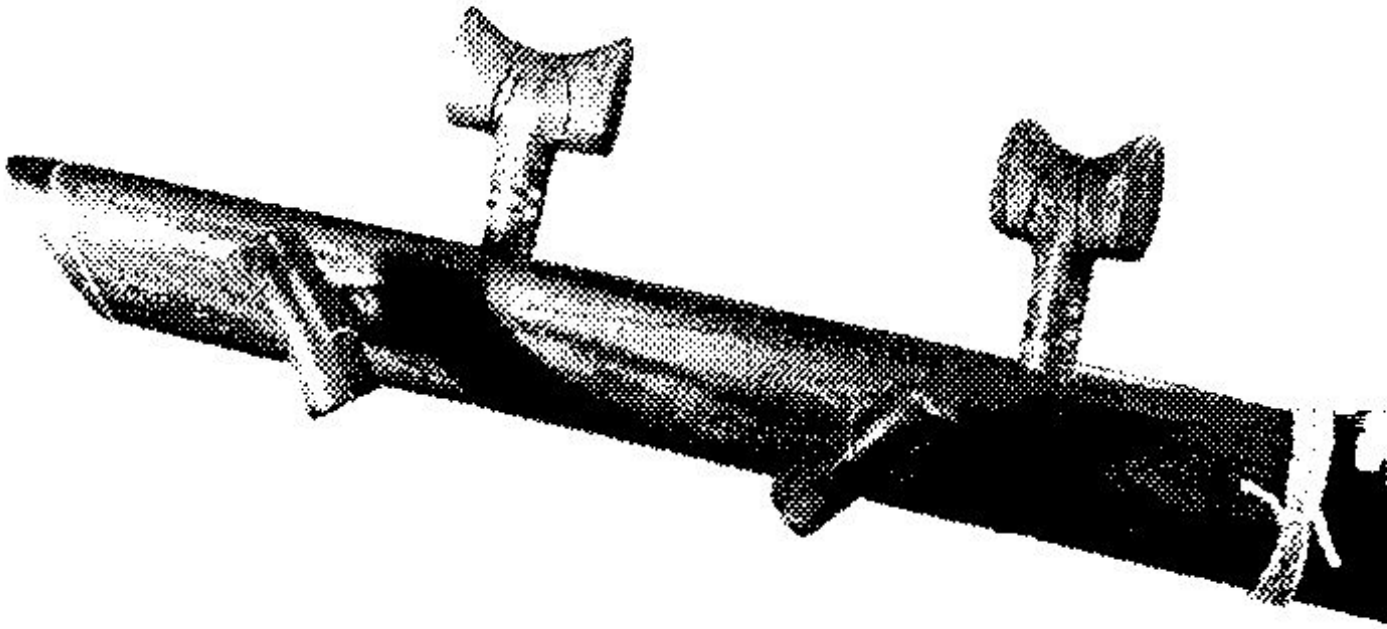
نکیسا چون زد این افسانه برچنگ

ستای باربد برداشت آهنگ

siraz-beethoven.ir

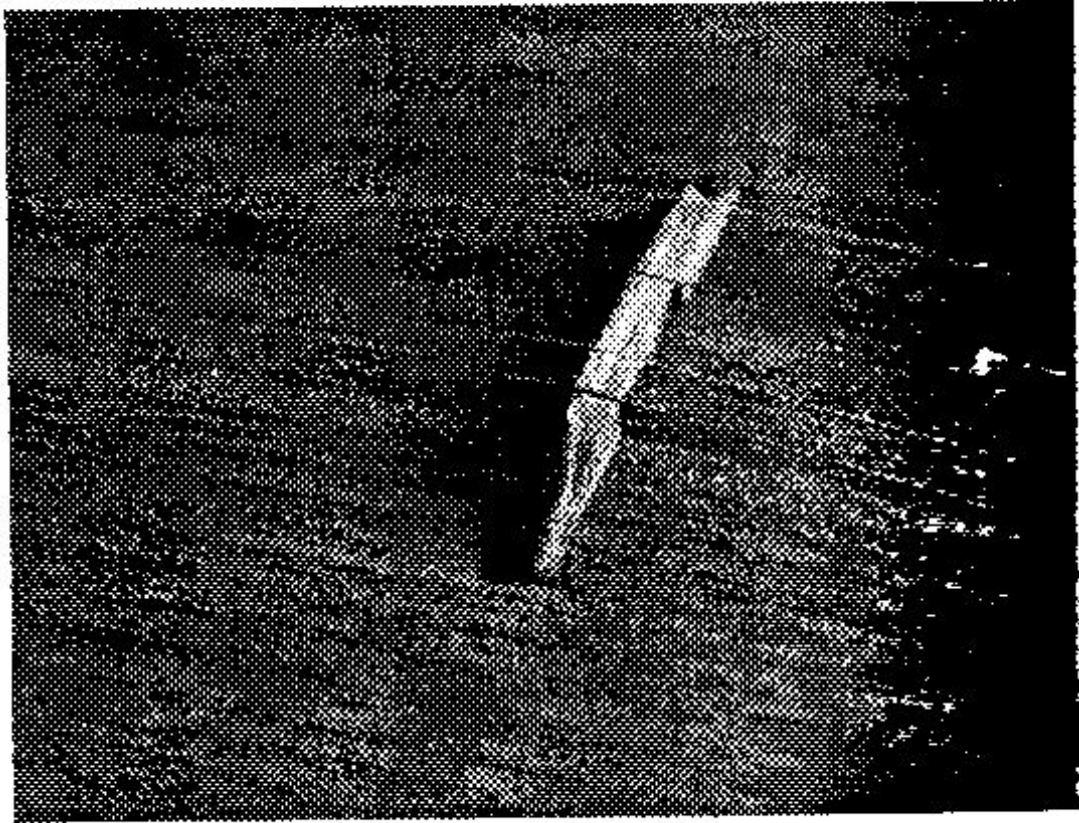

دسته ساز: چوب گردو

سرینجه سه تار چوب گردو

خرک: چوب فوفل

کاسه: از چوب درخت گردو یا توت، ون
و آزاد

(سه تار کاسه گردو ساخت دست یدالله
گودرزی)

